DIPLOMAȚIA DIGITALĂ: TRANSFORMĂRI ȘI PROVOCĂRI ÎN DIPLOMAȚIA CONTEMPORANĂ

DIGITAL DIPLOMACY: TRANSFORMATIONS AND CHALLENGES IN CONTEMPORARY DIPLOMACY

CZU: 327:004 **https://doi.org/10.59295/spd2025s.37**

Selena STEJARU
ORCID: 0000-0003-2778-2068
E-mail: selena.stejaru@gmail.com
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Summary*. The digital transformation of international relations has profoundly reshaped diplomatic practices, leading to the emergence of digital diplomacy as a critical domain within foreign policy. This article explores the evolution, strategies, and implications of digital diplomatic practices employed by state and non-state actors in the 21st century. Drawing on case studies from diverse geopolitical contexts, it examines how ministries of foreign affairs leverage digital platforms—particularly social media, AI-driven tools, and virtual forums—to advance national interests, engage foreign publics, and manage crises. The analysis highlights both the opportunities and risks associated with digital diplomacy, including enhanced transparency, real-time communication, cyber threats, and challenges to diplomatic protocol. The article also addresses how digital tools redefine traditional diplomatic roles and institutional structures. By integrating empirical evidence with theoretical frameworks, the study contributes to a nuanced understanding of how diplomacy adapts to a rapidly evolving digital environment and proposes a strategic framework for future digital engagement.*

Keywords*: digital diplomacy, diplomatic practices, foreign policy, international communication, social media.*

INTRODUCERE

Transformarea digitală a relațiilor internaționale a remodelat profund practicile diplomatice, conducând la apariția diplomației digitale ca domeniu important al politicii externe. În acest sens, în prezentul articol vom explora evoluția, strategiile și implicațiile practicilor diplomatice digitale utilizate de actorii statali și nestatali în secolul XXI, având la bază unele studii de caz din contexte geopolitice diverse. Astfel, vom analiza modul în care ministerele afacerilor externe valorifică platformele digitale, în special rețelele sociale, instrumentele bazate pe inteligență artificială și forumurile virtuale, pentru a promova interesele naționale, a interacționa cu mediul extern și a gestiona crizele. Analiza evidențiază atât oportunitățile, cât și riscurile asociate diplomației digitale, acestea incluzând transparența sporită, comunicarea în timp real, amenințările cibernetice, dar și provocările la adresa protocolului diplomatic tradițional. În același timp, în prezentul articolul se aduc referințe la felul în care instrumentele digitale reorganizează structurile

instituționale. Prin îmbinarea datelor empirice cu fundamente teoretice, cercetarea oferă o perspectivă asupra modului în care diplomația se adaptează la dinamica mediului digital contemporan și conturează un cadru strategic pentru o implicare digitală eficientă în viitor.

Diplomația digitală: evoluție, strategii și implicații instituționale

În secolul XXI, revoluția digitală a transformat radical relațiile internaționale și desfășurarea activităților diplomatice. Diplomația digitală — denumită și e-diplomație sau cyber-diplomație, se referă la practicile diplomatice care utilizează tehnologii digitale, de la platformele de social media până la inteligența artificială (IA) și instrumentele de conferință virtuală.

Transformarea diplomației prin tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) și internet a condus la un vocabular complex și în continuă evoluție. Deși, inițial, termeni precum „e-", „virtual", „cyber-", „digital" sau „net" - diplomație au fost utilizați interschimbabil, în timp aceștia au dobândit sensuri tot mai clar delimitate. Această clarificare terminologică devine crucială pe măsură ce domeniul digital se maturizează, iar guvernanța acestuia se afirmă ca un element central al agendei politice internaționale. Modul în care etichetăm digitalizarea diplomației influențează semnificativ dezbaterile și elaborarea politicilor. De exemplu, este important să distingem dacă „diplomația digitală" se referă la negocieri privind aspecte de politică digitală sau la utilizarea rețelelor sociale pentru diplomația publică. Înțelegerea nuanțelor fiecărui termen este importantă pentru comunicare și elaborarea eficientă a politicilor, dar și gestionarea interacțiunii complexe dintre tehnologie, limbaj și guvernanța globală.

Astfel, vom prezenta succint evoluția și conotațiile specifice ale principalilor termeni utilizați pentru a desemna formele emergente ale diplomației în spațiul digital.

Diplomația electronică (e-diplomacy) a cunoscut o largă răspândire în perioada de început a comercializării internetului, influențată de utilizarea frecventă a termenului „comerț electronic" (e-commerce). Acesta a fost promovat în dezbaterile de politică publică din jurul anului 2000, inclusiv în cadrul Agendei de la Lisabona a Uniunii Europene și al Summit-ului Mondial pentru Societatea Informațională (World Summit on the Information Society). Ulterior, utilizarea termenului în strategiile de politică publică de anvergură a cunoscut un declin. Deși „e-commerce" continuă să fie relevant (23,8% dintre întreprinderile UE au efectuat vânzări online în 2023, iar 77% dintre utilizatorii de internet au realizat achiziții online în 2024), actorii politici majori, precum Uniunea Europeană, preferă în prezent termenul „digital" în formularea inițiativelor strategice. Prefixul „e-" se menține predominant în contexte comerciale și în anumite politici consacrate.

Diplomația virtuală pune accent pe caracterul intangibil al internetului, evocând uneori inexistența fizică sau dimensiunea simulată a interacțiunilor online. Această ambiguitate semantică i-a limitat adecvarea pentru un limbaj de politică publică riguros, ceea ce a condus la diminuarea frecvenței utilizării sale în discursul general. Totuși,

termenul și-a recâștigat relevanța în domenii de nișă odată cu emergența tehnologiilor, precum realitatea virtuală (RV) și realitatea augmentată (RA), care au generat discuții privind aplicarea lor în procese de consolidare a păcii și în activități diplomatice. În plus, sintagme precum „monedă virtuală" (asociată criptomonedelor și furnizorilor de servicii pentru active virtuale) sau „ambasade virtuale" (platforme digitale pentru diplomația publică) ilustrează persistența relevanței termenului în contexte tehnologice specializate.

Diplomația de rețea (net diplomacy) derivă de la termenul german Netzpolitik („politica rețelei"), care desemnează un domeniu de politică publică ce cuprinde ansamblul principiilor, reglementărilor și dezbaterilor referitoare la guvernanța internetului și a spațiului digital, incluzând protecția drepturilor digitale, securitatea cibernetică, neutralitatea rețelei, transparența și impactul social al tehnologiilor informaționale. Conceptul este utilizat atât în mediul academic și politic, cât și de mișcări civice și organizații nonguvernamentale care pledează pentru un internet liber și deschis. În Germania, platforma *Netzpolitik.org* este un exemplu reprezentativ în monitorizarea și analiza acestor teme. Diplomația de rețea a revenit în atenție în contextul dezbaterilor privind neutralitatea internetului – principiu ce presupune tratamentul egal al tuturor datelor online. Reuniunea *NETmundial* din 2014, desfășurată în Brazilia, a sporit temporar vizibilitatea termenului. În prezent, acesta este folosit mai ales în comunități tehnice precum *Internet Engineering Task Force* (organizație de standardizare pentru Internet responsabilă pentru standardele tehnice care alcătuiesc suita de protocoale internet), și în dezbateri privind guvernanța internetului, implicând organisme precum *Comisia Federală pentru Comunicații din SUA* și *Grupul Reglementatorilor Europeni pentru Comunicații Electronice (BEREC)*. În afara acestor contexte specializate, termenul „net" este considerat adesea prea generic în raport cu noțiunea mai cuprinzătoare de „digital".

Diplomația cibernetică (cyber diplomacy) a intrat în uz în anii 1990, când prefixul „cyber" era frecvent asociat termenilor legați de internet. După o scădere a utilizării la începutul anilor 2000, termenul a fost revitalizat în contextul intensificării preocupărilor pentru securitatea cibernetică, în special după adoptarea *Convenției de la Budapesta privind criminalitatea informatică* (Consiliul Europei, 2001). Acest proces a fost urmat de lansarea unor inițiative majore, precum *Strategia Națională a SUA pentru Securitate Cibernetică* și *Politica NATO de Apărare Cibernetică*. Interesul academic pentru diplomația cibernetică a crescut concomitent, iar, în pofida criticilor care asociază termenul cu o perspectivă predominant militară și cu priorități de finanțare în domeniul apărării, acesta continuă să fie proeminent în discursurile despre securitate și politică, fiind strâns corelat cu problematica securității.

Diplomația tehnologică (tech diplomacy) desemnează practica interacțiunii cu sectorul privat din domeniul tehnologic în scopul abordării politicilor digitale și al gestionării implicațiilor tehnologiilor emergente. Termenul a fost consacrat de Danemarca în 2017, odată cu numirea primului ambasador tehnologic, cu sediul în regiunea Golfului San Francisco (Bay Area), responsabil cu dezvoltarea relațiilor diplomatice cu marile companii tehnologice locale și cu alți actori globali din domeniu. În sens extins, diplomația

tehnologică poate include și aspecte precum geopolitica digitală sau negocierile privind guvernanța tehnologiilor digitale. Danemarca a introdus și termenul „TechPlomacy" pentru a descrie această abordare inovatoare a diplomației în era tehnologică.

Diplomația digitală se referă la utilizarea tehnologiilor digitale, în special a internetului și a rețelelor sociale, în desfășurarea activităților diplomatice și realizarea obiectivelor de politică externă. Acest concept cuprinde o varietate largă de practici, incluzând comunicarea prin platforme sociale, organizarea de întâlniri și negocieri virtuale, precum și dezvoltarea unor spații digitale dedicate diplomației publice și schimburilor culturale. Termenul „digital", provenit din expresia „binary digits" (biți), și-a extins semnificația pentru a include diverse strategii guvernamentale și economice care abordează impactul societal al tehnologiilor informației și comunicațiilor. Popularitatea sa a crescut în contextul discuțiilor despre „prăpastia digitală" (digital divide), iar inițiative majore precum *Strategia Pieței Unice Digitale (*Digital Single Market) a Uniunii Europene, care are ca scop crearea unui mediu digital unic, în care cetățenii și întreprinderile să poată beneficia pe deplin de avantajele erei digitale, evidențiază importanța acestui termen.

„Digital" se distinge printr-un spectru de aplicare mai larg, incluzând nu doar aplicații specifice sau aspecte legate de securitate, ci întreaga transformare socio-economică generată de noile tehnologii, de la infrastructură și economie, la guvernanță, drepturi și diplomație. Din 2011, literatura academică relevă faptul că „diplomația digitală" a devenit cel mai frecvent utilizat termen în acest domeniu. Astfel, el reprezintă în prezent principalul prefix utilizat pentru a descrie o lume impregnată de internet și inițiativele de politici aferente, reflectând o orientare spre un concept ce surprinde natura fundamentală a transformărilor contemporane.

Repere istoriografice și teoretico-conceptuale

Studiul diplomației digitale ca domeniu academic distinct s-a conturat în mod substanțial la începutul anilor 2000. O contribuție de referință au adus Corneliu Bjola și Marcus Holmes prin volumul editat *Digital Diplomacy: Theory and Practice* [1], care a oferit un cadru teoretic solid pentru înțelegerea modului în care instrumentele digitale au fost integrate în activitățile diplomatice. Autorii au evidențiat transformarea profundă a funcțiilor diplomatice tradiționale — comunicarea, negocierea și reprezentarea în contextul noilor tehnologii.

Helle Dale [2] se concentrează asupra dimensiunii operaționale a diplomației digitale, investigând modul în care ministerele afacerilor externe utilizează platformele de social media pentru diplomația publică. Autoarea pledează pentru tranziția de la comunicarea unidirecțională la implicarea interactivă cu publicurile-țintă, subliniind potențialul acestor instrumente de a consolida relațiile internaționale. Extinzând aria tematică, Chris Demchak și Kenneth Payne [3] în lucrările dedicate teoriei interacțiunii strategice, formulează un cadru conceptual inovator care explică modul în care diplomația contemporană operează într-un mediu hibrid, situat la intersecția dintre comunicare și securitate cibernetică. În viziunea lor, acest context complex impune statelor și actorilor

internaționali o poziționare digitală strategică menită să asigure atât eficiența comunicării diplomatice, cât și protejarea infrastructurilor critice și a fluxurilor informaționale. Modelul propus de Demchak și Payne poate fi integrat în analiza evoluțiilor recente ale diplomației digitale ca fundament teoretic relevant pentru înțelegerea interdependenței dintre tehnologiile de informare și deciziile strategice de politică externă. Într-o abordare constructivistă, Martha Finnemore și Hannah Wright [4] prin aplicarea perspectivelor constructiviste în studiul diplomației digitale, formulează un cadru teoretic ce explică modul în care normele internaționale și identitățile actorilor sunt construite și negociate în spațiul digital. Analiza lor relevă faptul că, în mediul online, statele nu doar comunică, dar caută legitimitatea prin interacțiuni simbolice și prin consolidarea unei imagini coerente în fața comunității internaționale. Acest cadru oferă instrumente conceptuale esențiale pentru a înțelege dimensiunea normativă a diplomației în era digitală.

Ilan Manor în volumul *The Digitalization of Public Diplomacy* [5] oferă un cadru conceptual asupra modului în care digitalizarea redefinește diplomația publică. Autorul evidențiază că digitalizarea nu reprezintă o simplă utilizare de instrumente digitale, dar constituie un proces profund, care transformă valorile, normele, procedurile de lucru și obiectivele ministerelor de externe. De asemenea, Manor analizează, prin studii de caz, cum diferă stadiile de digitalizare între state și propune un nou cadru teoretic pentru a aborda impactul digitalizării asupra practicilor diplomatice.

Corneliu Bjola și Toygür, Ilke, în studiul *Artificial Intelligence and Diplomatic Practice: Emerging Trends and Implications* [6], investighează impactul emergent al inteligenței artificiale asupra practicii diplomatice. Autorii analizează modul în care AI poate optimiza procesele diplomatice, de la analiza predictivă și gestionarea volumelor mari de date până la personalizarea mesajelor și detectarea amenințărilor informaționale. Autorii avertizează însă asupra provocărilor etice, de securitate și de transparență pe care aceste tehnologii le ridică, subliniind necesitatea dezvoltării unor cadre normative și a unor competențe specializate pentru integrarea responsabilă a inteligenței artificiale în activitatea diplomatică.

În baza acestor contribuții, se poate observa tranziția de la primele relatări descriptive axate pe utilizarea social media, către analize mai complexe, critice, teoretice și tehnologice, care includ aspecte privind securitatea cibernetică, inteligența artificială și transformările instituționale asociate diplomației în era digitală. Vom sublinia că cercetătorii integrează o varietate de abordări teoretice, între care se remarcă *structuralismul/ instituționalismul* - evidențiază faptul că instrumentele digitale transformă instituțiile diplomatice, impunând crearea unor noi structuri organizaționale, flux de lucru adaptat; *constructivismul* - pune în lumină rolul diplomației digitale în difuzarea normelor și în modelarea identităților; precum și *teoria interacțiunii strategice* - diplomația contemporană se desfășoară într-un mediu hibrid, în care comunicarea și securitatea cibernetică sunt interdependente, ceea ce impune dezvoltarea unei poziționări strategice în spațiul digital. Astfel, în baza studiilor empirice și a abordărilor teoretice consistente, putem evidenția că diplomația digitală depășește simpla modernizare a canalelor de comuni-

care, reprezentând o transformare profundă a concepției, implementării și legitimării politicii externe.

Geopolitica digitală: un nou mediu pentru activitățile diplomatice

Tehnologia digitală a produs transformări profunde în domeniul diplomației, influențând nu doar modalitățile de comunicare între state, dar și redefinind interesele strategice pe care acestea sunt chemate să le protejeze în prezent. Un exemplu elocvent al vulnerabilităților asociate infrastructurii digitale globale a avut loc în 2008, când avarierea simultană a mai multor cabluri submarine de comunicații, aflate în apropierea orașului Alexandria, a cauzat o întrerupere majoră a accesului la internet și a comunicațiilor în Orientul Mijlociu și India. Acest eveniment, documentat în numeroase studii, a demonstrat convingător dependența critică a economiilor contemporane de fluxurile de date.

Deși internetul este perceput adesea ca o realitate virtuală, acesta se sprijină pe o infrastructură fizică extrem de complexă. Aproximativ 90% din traficul global de date tranzitează cablurile submarine, multe dintre acestea urmând trasee istorice ale rețelelor de telegraf. Coridoare strategice precum Canalul Suez sau Strâmtoarea Malacca au o importanță dublă, fiind vitale atât pentru comerțul internațional, cât și pentru conectivitatea digitală. Contextul geopolitic actual, marcat de tensiuni și conflicte în zone precum Marea Roșie, relevă riscurile semnificative de securitate asociate acestor rute digitale.

În paralel, ascensiunea economiei digitale a remodelat raporturile de putere la nivel global. Marile companii tehnologice înregistrează în prezent valori de piață comparabile, sau chiar superioare, produsului intern brut al unor state. Spre exemplu, capitalizarea bursieră a companiei Microsoft depășește PIB-ul cumulat al mai multor țări. În acest context, centrele tehnologice, precum Silicon Valley, capătă o relevanță strategică similară marilor capitale diplomatice. Conștiente de acest fenomen, peste 70 de state și-au instituit reprezentanțe diplomatice în Silicon Valley. Potrivit studiului realizat de Horejsova, T., ei al. *The Rise of TechPlomacy in the Bay Area* [7], mai mult de 50 de țări și-au consolidat prezența în regiunea Bay Area, fie prin consulate tradiționale în San Francisco, fie prin formule inovatoare de reprezentare.

Tematici digitale emergente pe agenda diplomatică și în arhitectura politicii externe digitale

În contextul actual, politica externă tradițională se intersectează tot mai frecvent cu un spectru extins de problematici digitale, care reclamă atât competențe tehnice specializate, cât și abilități avansate de negociere. Printre domeniile centrale de interes se numără securitatea cibernetică, în cadrul căreia statele trebuie să armonizeze norme și protocoale ce vizează comportamentul responsabil în spațiul virtual, precum și guvernanța datelor, ce implică reglementarea modului în care datele cu caracter personal și informațiile de interes național sunt colectate, stocate și utilizate transfrontalier.

Un alt pilon esențial îl constituie guvernanța internetului, care privește infrastructura și standardele tehnice menite să asigure funcționarea globală a rețelei. În paralel, diplomații sunt tot mai activi în formularea normelor referitoare la comerțul electronic, cu obiectivul de a garanta practici comerciale echitabile și acces nediscriminatoriu la piețele digitale. Ascensiunea inteligenței artificiale a adus în atenție întrebări urgente referitoare la stabilirea unor standarde etice, la conturarea unor cadre de reglementare și la consolidarea cooperării internaționale, cu scopul de a alinia dezvoltarea AI la valorile umane fundamentale și la principiile dreptului internațional.

Totodată, dimensiunea digitală a drepturilor omului devine o prioritate de politică externă, incluzând protejarea vieții private, asigurarea libertății de exprimare și prevenirea discriminării în mediul online. Deși aceste drepturi se întemeiază pe norme internaționale consacrate, ele necesită interpretări și mecanisme de protecție adaptate realităților digitale. În acest context, politica externă digitală a evoluat de la un domeniu marginal la o componentă strategică centrală a relațiilor internaționale, presupunând expertiză interdisciplinară și cooperare activă între state, mediul privat și societatea civilă.

Diplomații se confruntă tot mai des cu provocări complexe de politică digitală atunci când urmăresc promovarea intereselor naționale. Aceste provocări pot fi grupate în categorii tematice precum: tehnologie, securitate, drepturile omului, economie, dezvoltare, aspecte juridice și dimensiuni socioculturale. Ele se leagă în principal de internet și guvernanța digitală, ceea ce impune o terminologie precisă și coerentă pentru gestionarea eficientă a agendei diplomatice.

În acest cadru, instrumentele digitale nu mai constituie simple mijloace auxiliare, ci transformă fundamental diplomația, remodelând atât procesele prin care aceasta se desfășoară, cât și mediul în care operează și temele asupra cărora se concentrează. Aceste instrumente, variind de la platforme de videoconferință și rețele sociale utilizate în negociere, reprezentare și diplomație publică, până la analiza avansată a datelor și aplicarea inteligenței artificiale în evaluarea politicilor și gestionarea crizelor, facilitează practici diplomatice mai agile, mai incluzive și mai eficiente.

Diplomația în spațiul virtual: între continuitate istorică și transformări accelerate

Pandemia de COVID-19 a precipitat o migrare accelerată a practicilor diplomatice în mediul online, platforme de conferință precum Zoom devenind spații centrale pentru negocieri și consultări multilaterale. Deși pentru publicul larg acest fenomen a părut o inovație radicală, istoria participării la distanță în diplomația multilaterală este mai veche: încă din 1963, Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UIT) a organizat prima sesiune cu participare online. Ulterior, integrarea conexiunilor internet în sălile de conferință a transformat această practică într-o opțiune permanentă, consolidând caracterul incluziv și deschis al negocierilor internaționale.

Întâlnirile online oferă beneficii evidente, confirmate de experiența pandemică: asigurarea continuității activităților diplomatice și extinderea accesului la deliberări pentru actori care, în mod tradițional, erau constrânși de costurile și logistica deplasări-

lor internaționale. Totuși, mediul virtual nu poate substitui integral interacțiunea fizică, esențială pentru construirea capitalului de încredere și empatie, factori critici în abordarea subiectelor sensibile sau controversate.

În ecuația diplomației publice contemporane, rețelele sociale s-au impus drept instrumente strategice de comunicare directă între state, organizații internaționale și publicul extern, eludând filtrele mediilor tradiționale. Aceste platforme facilitează transmiterea rapidă a mesajelor, extinderea acoperirii și stimularea interacțiunii bilaterale. Guvernele utilizează canale precum X (fostul Twitter), Facebook, Instagram, TikTok sau YouTube pentru a disemina actualizări politice, a construi încredere și a stimula dialogul intercultural. Exemple notabile includ conturile multilingve ale Departamentului de Stat al SUA, care combină informații de politică externă cu conținut cultural și educațional, precum și strategia Ministerului Afacerilor Externe al Ucrainei, care, în contextul conflictului cu Federația Rusă, a utilizat un stil narativ emoțional și materiale vizuale persuasive pentru mobilizarea sprijinului internațional și contracararea dezinformării. În mod similar, state de dimensiuni reduse, precum Estonia, au capitalizat pe imaginea lor de lideri tehnologici și promotori ai valorilor democratice pentru a-și consolida „brandul" diplomatic digital.

Rețelele sociale servesc, de asemenea, drept platforme de monitorizare strategică, permițând diplomaților să evalueze opinia publică, să interacționeze cu actori de influență și să răspundă rapid campaniilor de dezinformare, configurând astfel un canal de comunicare bidirecțională adesea absent în paradigma clasică. Totuși, avantajele acestor platforme sunt contrabalansate de riscuri substanțiale. Răspândirea dezinformării ilustrată de narațiunile false despre siguranța și originea vaccinurilor în timpul pandemiei poate eroda credibilitatea și submina cooperarea internațională. Comunicarea oficială online este vulnerabilă la interpretări greșite, escaladări diplomatice și atacuri cibernetice, așa cum a demonstrat incidentul din 2020, când mai multe conturi verificate de pe Twitter, inclusiv ale unor oficiali, au fost compromise într-o fraudă cu criptomonede. Aceste provocări impun dezvoltarea unor strategii sofisticate de comunicare, alfabetizare digitală avansată și standarde stricte de securitate cibernetică.

Adoptarea platformelor sociale de către ministerele afacerilor externe a transformat comunicarea diplomatică, generând o tranziție de la diseminarea unidirecțională prin declarații și comunicate oficiale, către forme de dialog interactiv cu publicul. Inițiative precum sesiunea de întrebări și răspunsuri prin X (fostul Twitter) organizată de Ministerul Afacerilor Externe al Canadei sau campania #AskGermany au demonstrat eficiența diplomației digitale în consolidarea legăturilor cu audiențele externe. Astfel, studiul conceptelor digitale în diplomație sugerează extinderea dincolo de interacțiunea social media, incluzând și tehnologiile emergente ce susțin relațiile diplomatice la nivel instituțional.

Totodată, instrumentele bazate pe inteligență artificială au adus o nouă dimensiune practică, oferind capacități analitice, precum analiza sentimentelor, traducerea automată și generarea de sinteze diplomatice. Platformele virtuale (Zoom, Microsoft Teams,

forumuri securizate) s-au afirmat ca infrastructuri indispensabile în perioade de criză, facilitând diplomația continuă: rețelele au devenit mijloace esențiale pentru actualizări în timp real și coordonarea răspunsurilor la dezastre naturale.

În acest context, diplomația digitală devine nu doar un complement tehnologic, dar un vector transformator, remodelând atât metodele de acțiune, cât și spațiile operaționale diplomatice. O perspectivă aplicată asupra acestor transformări este oferită de analiza unor studii de caz în contexte geopolitice distincte.

Statele Unite: Departamentul de Stat a integrat inteligența artificială în planificarea strategică digitală, iar în timpul pandemiei de COVID-19, Secretarul de Stat a utilizat întâlniri virtuale de tip *town hall* pentru comunicarea directă cu diaspora. Totodată, Office of eDiplomacy al Departamentului de Stat al SUA a facilitat trecerea rapidă la platforma Microsoft Teams și a consolidat comunitățile interne online în scop profesional. Office of eDiplomacy a generat transformări concrete în modul în care diplomația americană operează. Adaptarea promptă a demonstrat relevanța practică a Office of eDiplomacy și a subliniat importanța menținerii și dezvoltării structurilor sale (Diplomatic Innovation Division și Knowledge Leadership Division) pentru susținerea diplomației digitale în era tehnologiilor emergente, asigurând continuitatea activităților diplomatice și eficiența comunicării instituționale chiar și în contexte de criză globală.

Estonia, recunoscută ca un lider global în domeniul guvernării electronice și al identității digitale, utilizează ID-uri digitale securizate și platforme criptate, precum X-Road, pentru a desfășura funcțiile diplomatice în mediul virtual, oferind suport ambasadelor sale la nivel internațional. În plus, programul e-Residency permite companiilor să acceseze servicii digitale estoniene de la distanță, din orice colț al lumii.

În Coreea de Sud, diplomația culturală digitală a inclus colaborări strategice cu influenceri K-pop și campanii precum „Feel the Rhythm of Korea with BTS", prin care misiunile diplomatice au utilizat rețelele sociale pentru a amplifica influența culturală și soft power în Asia de Sud-Est. Această abordare a transformat K-pop-ul într-un instrument de promovare a identității culturale și a valorilor naționale, demonstrând modul în care elementele culturale populare pot fi integrate în strategiile diplomatice digitale pentru creșterea vizibilității și impactului global al statului.

Organizațiile non-guvernamentale, precum Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR), au demonstrat un angajament semnificativ în integrarea tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale în diplomația umanitară. Aceste inițiative au fost esențiale pentru îmbunătățirea eficienței și impactului acțiunilor lor în contexte de criză. Utilizarea IA permite CICR să analizeze date în timp real, identificând nevoile urgente și mobilizând resursele necesare rapid. În plus, CICR a elaborat linii directoare pentru utilizarea etică a IA, punând accent pe principii fundamentale ca umanitatea, imparțialitatea, neutralitatea și independența. Aceste principii ghidează implementarea tehnologiilor IA în activitățile umanitare, asigurându-se că acestea sunt utilizate într-un mod care respectă demnitatea și drepturile persoanelor afectate. În ciuda beneficiilor evidente, integrarea IA ridică și provocări. Printre acestea se numără riscul de dezinformare, evidențiat în contextul con-

flictului din Ucraina, unde CICR s-a confruntat cu campanii menite să submineze credibilitatea organizației. Pentru a contracara aceste riscuri, au fost implementate măsuri de verificare a informațiilor și colaborări cu platformele digitale pentru identificarea și eliminarea conținutului fals [8].

Implicații instituționale și normative ale diplomației digitale

Diplomația digitală a generat transformări profunde în structurile și practicile tradiționale ale relațiilor internaționale, impunând o reevaluare a normelor, rolurilor și procedurilor instituționale. În primul rând, creșterea vizibilității și a implicării în timp real, caracteristică mediului digital favorizează transparența, dar perturbă adesea protocolul diplomatic clasic. Postările instantanee ale ambasadorilor și mesajele directe pe rețelele sociale pot ocoli lanțul tradițional de comandă, ceea ce generează dificultăți în coordonarea deciziilor și în menținerea coerenței comunicării instituționale.

Spațiul digital introduce, de asemenea, provocări semnificative în domeniul securității cibernetice. Actorii statali sunt expuși la atacuri de tip ”phishing”, campanii de dezinformare, manipulări prin troli și alte amenințări cibernetice. Hibridizarea dintre diplomație și conflictul cibernetic subliniază necesitatea dezvoltării unor infrastructuri digitale reziliente, a unor protocoale de securitate clare și a unor norme internaționale adaptate mediului digital. În plus, diplomația digitală redefinește rolurile și structurile tradiționale ale ministerelor afacerilor externe. Au apărut funcții noi, precum trimiși digitali, ofițeri pentru social media sau analiști AI, care colaborează cu echipele tradiționale, dar care uneori intră în tensiune cu acestea. Această dinamica impune reformarea traseelor profesionale și integrarea competențelor digitale în pregătirea și cariera diplomaților, pentru a răspunde eficient cerințelor contemporane.

CONCLUZII

Diplomația digitală marchează un moment de cotitură în practica relațiilor internaționale. Deși vocabularul digital în diplomație a traversat o perioadă marcată de suprapuneri terminologice și uneori de confuzie, se conturează tot mai clar o diferențiere conceptuală. Diplomația digitală se afirmă ca termenul cel mai cuprinzător și acceptat pe scară largă pentru a defini transformarea globală a diplomației în era internetului. Domeniul său vast de aplicare, neutralitatea conotațională și adoptarea crescândă în politicile publice și în mediul academic îl recomandă ca termen preferat pentru discuțiile de ansamblu, acoperind în mod eficient atât instrumentele utilizate, cum ar fi rețelele sociale, cât și domeniile politice abordate, precum guvernanța digitală. Așa cum arată istoriografia, cercetarea a evoluat de la relatări descriptive privind utilizarea rețelelor sociale, la studii sofisticate despre inteligența artificială, amenințările cibernetice și transformarea instituțională. Empiric, actorii statali și nestatali utilizează deja platformele digitale pentru comunicare strategică, gestionarea crizelor și proiecția puterii blânde, însă se confruntă cu anumite provocări legate de securitate, protocol și coordonare. Din

perspectiva teoretică, interpretările constructiviste (de exemplu, Finnemore și Wright) evidențiază rolul diplomației digitale în difuzarea normelor și consolidarea legitimității statelor și organizațiilor internaționale. Practicile digitale facilitează formarea normelor privind transparența, participarea multilaterală și drepturile digitale, contribuind la o guvernanță internațională mai incluzivă și mai responsabilă. În cele din urmă, diplomația însăși este redefinită, nu doar modernizată de mediul digital.

REFERINȚE:

1. BJOLA, C., HOLMES, M. (eds.). Digital Diplomacy: Theory and Practice. London: Routledge, 2015. 288 p. ISBN 978-1-138-80583-2.
2. DALE, H. Public Diplomacy 2.0: Where the U.S. Government Meets "New Media". Washington D.C.: The Heritage Foundation, 2011. 16 p.
3. DEMCHAK, C. C., PAYNE, K. Cyber War, Cyber Power, and the Use of Force in Cyberspace. In: FREEDMAN, L. et al. (eds.). Cyberpower and National Security. Washington D.C.: National Defense University Press, 2010, p. 121–142. ISBN 978-0-16-086944-4.
4. FINNEMORE, M., WRIGHT, H. Cybersecurity and Norms. In: International Studies Review, 2017, vol. 19, no. 3, p. 317–326. ISSN 1521-9488.
5. MANOR, I. The Digitalization of Public Diplomacy. London: Palgrave Macmillan, 2019. 364 p. ISBN 978-3-030-04404-2.
6. BJOLA, C., TOYGÜR, İ. Artificial Intelligence and Diplomatic Practice: Emerging Trends and Implications. In: The Hague Journal of Diplomacy, 2020, vol. 15, no. 3, p. 1–24. ISSN 1871-1901.
7. HOREJSOVA, T., ITTELSON, P.,, Kurbalija J. The Rise of TechPlomacy in the Bay Area Published by DiploFoundation, 2018. https://www.diplomacy.edu/wp-content/uploads/2023/04/TechPlomacy_BayArea.pdf
8. POPESCU-JOURDY, D., GORIN V. Information issues in contemporary humanitarian communication. https://www.alternatives-humanitaires.org/en/2025/07/30/information-issues-in-contemporary-humanitarian-communication/
9. E-commerce statistics for individuals. Eurostat and official website of the European Union. ISSN 2443-8219 Available:https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=E-commerce_statistics_for_individuals#:~:text=Highlights,series%20or%20sport%20streaming%20service[Accessed: 10.07.2025].
10. Convenția privind criminalitatea informatică. Available:https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/convention-on-cybercrime.html[Accessed: 10.07.2025].
11. The TechPlomacy Approach. Available:https://techamb.um.dk/the-techplomacy-approach [Accessed: 14.07.2025].